

A tanulás jövője – Gyakorlatias, aktuális és jól használható tudás

Több mint 1700 regisztrált résztvevővel indult el Magyarország legnagyobb, pedagógusoknak szóló tömeges nyílt online kurzusa a Tempus Közalapítvány szervezésében. *A tanulás jövője MOOC* résztvevői azonnal hasznosítható tudást szereztek a játékosításról, a leghasznosabb digitális platformokról és a pedagógusok közötti együttműködések hasznosságáról – a kurzust pedig több mint 500 fő el is végezte.

Szöveg: **Farkas Bertalan Péter**, tudásmenedzsment csoportvezető (Tempus Közalapítvány) és **Györgyi-Ambró Kristóf** projektkoordinátor, Tudásmenedzsment csoport (Tempus Közalapítvány)

Mi A tanulás jövője?

A tanulás jövője kezdeményezés a mindennapi pedagógiai gyakorlat digitális eszközökkel való támogatásáról és a tanárok együttműködő tanulásáról szól. *A tanulás jövőjében* a pedagógusok más szakmabeliekkel és szektorközi partnerekkel működnek együtt, miközben tanulnak egymástól, és közösen reflektálnak a saját gyakorlatukra. A Tempus Közalapítványnál úgy gondolják, hogy a pedagógiát nem a digitális eszközök, hanem a pedagógusok gondolkodása, szemléletformálása teheti eredményesebbé, az osztályterem sikerességének záloga pedig – bármit is tekintünk jelenleg, a pandémia időszakában osztályteremnek – maga a pedagógus. Ezért az online tartalmak (tananyagok, online kurzusok, kommunikációs esatornák) is minden esetben azt közvetítik, hogy **hogyan és milyen pedagógiai célokra tudják jól használni a technológiai eszközöket a pedagógusok**.

A tanulás jövője online kurzusok koncepcióját 2018-ban alkották meg a közalapítványnál. A **Digitális Módszertár (digitalismodszertar.tka.hu)** éves felhívásának, a **Digitális Tér (digitalispedagogus.hu)** kezdeményezésnek és a közalapítvány egyéb, pedagógusoknak szóló képzéseinek, projektjeinek köszönhetően széles körben érik el az ország kiemelkedő, innovatív pedagógusait. *A tanulás jövője MOOC* mostanra kifejezetten az **online pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazását, kipróbálását helyezi a fókuszba**. A kurzuson kiemelkedő facilitátorok adják át tudásukat a résztvevőknek, akik az online tananyag elsajátítása mellett önálló és csoportos tevékenységekben is részt vehetnek. Mindkét feladat sikerességét az online terek előnyeit kihasználó eszközökkel és módszerekkel biztosítják. *A tanulás jövője MOOC* minden év tavaszán jelentkezik, 2021-ben a 3. nyílt kurzust zárták sikeresen.

Kik és miért vesznek részt a kurzusban?

A tanulás jövője MOOC elsősorban pedagógusoknak szól, akik nagyjából fele-fele arányban érkeznek az általános és középiskolákból. Emellett az oktatási-képzési szakma számos

A Tempus Közalapítvány

Az idén 25 éves Tempus Közalapítvány az Innovációs és Technológiai Minisztérium felügyelete alatt működő közhasznú szervezet, amely az általa kezelt programokon keresztül a legnagyobb mértékű mobilitást bonyolítja le Magyarországon. Célja a közös európai értékek képviselése és közvetítése az oktatás, képzés területén, valamint a magyar oktatási-képzési rendszer megismertetése és érdekeinek képviselése nemzetközi környezetben.

A közalapítvány Tudásmenedzsment csoportja sokrétű szakmai tevékenységgel támogatja az európai uniós oktatási célkitűzések magyarországi értelmezését, a hazai oktatási környezetbe való beágyazódását és megvalósulását. Tevékenységük a szektorközi együttműködés előmozdításának jegyében olyan kiemelt témák mentén szerveződik, mint a digitális oktatás, a tanári együttműködések, a korai iskolaelhagyás vagy az egész életen át tartó tanulás.

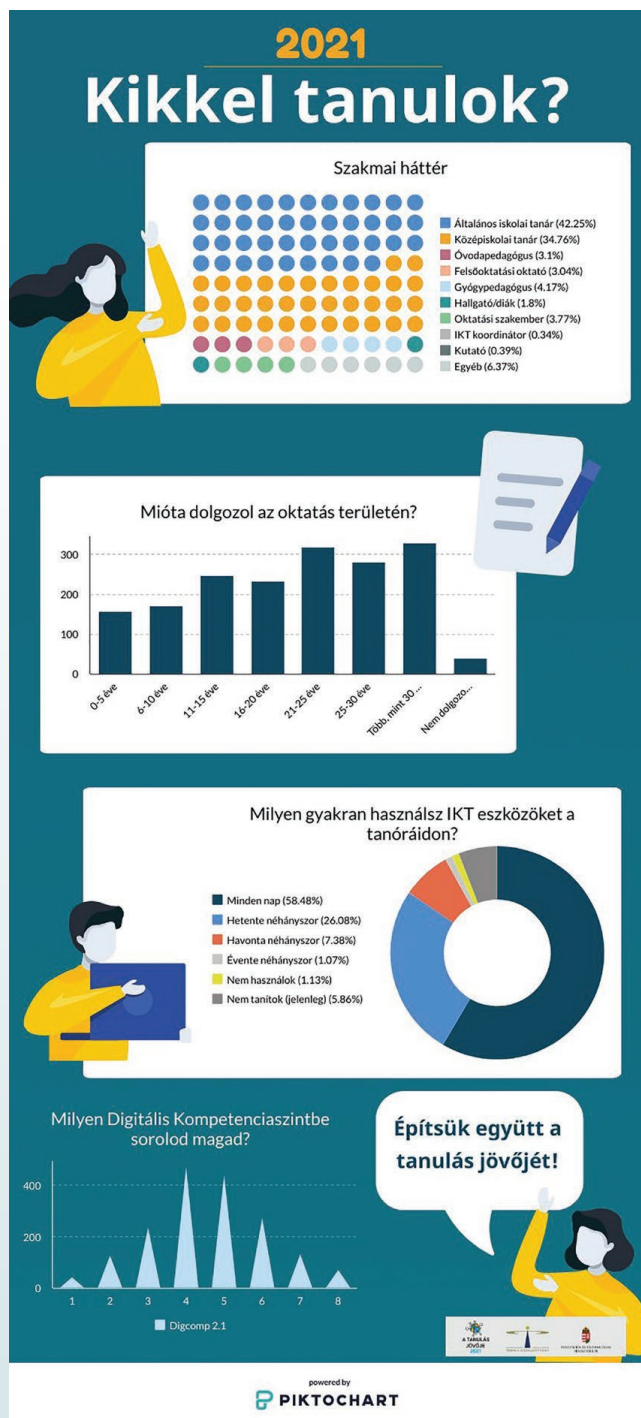
További információ: www.tka.hu

Tömeges nyílt online kurzus (MOOC)

A Massive Open Online Course, rövidítve MOOC tömeges nyílt online kurzust jelent. Olyan webes kurzusokat sorolunk ide, amelyek korlátlan részvételt és online hozzáférést biztosítanak az interneten keresztül egy egyetemi előadáshoz vagy egyéb képzéshez – alapesetben ingyenesen.

szereplője megjelenik a regisztráltak között: egyre nagyobb számban vannak jelen óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, egyetemi oktatók, felnőttképző intézmények oktatói és egyéb oktatási szakemberek, mivel **a tananyag és a résztvevői ötletek jelentős része jól használható más intézménytípusokban és korosztályokkal is.** *A tanulás jövője MOOC* egyre több határon túli magyart vonz (a résztvevők kb. 5%-a határon túli, elsősorban romániai magyar pedagógus), de minden évben több mint 10 országból vannak résztvevők, szinte minden kontinensről.

A tanulás jövője MOOC 2021. évi kurzus résztvevőinek jellemzői:

A kurzus résztvevői az alábbi motiváló tényezőket jelölték meg a jelentkezésükkel kapcsolatban (N=421 fő):

- Személyes érdeklődés és kíváncsiság
- Szakmai fejlődés iránti elkötelezettség
- Diákjaim kedvéért
- Digitális munkarend (távoktatás)

A tömeges nyílt online kurzusokra általában jellemző, hogy **a résztvevők belső motivációja, elköteleződése igen magas**, míg a külső motivációs tényezők szerepe alacsonyabb. Ezt a Tempus Közalapítvány 2021. évi felmérése is igazolja, hiszen az intézményi szintű elvárás, a kurzus teljesítéséért járó részvételi igazolás vagy a pedagógusminősítési eljárásban történő előrelépés motiválta a résztvevőket a legkevésbé.

A tömeges nyílt online kurzusok másik fontos jellemzője a viszonylag magas arányú lemorzsolódás: a nemzetközi irodalomban a 10%-os teljesítési arány már elfogadhatónak számít. A fenti válaszok alapján azonban **A tanulás jövője MOOC közössége sok szempontból elkötelezettebb és kitartóbb, mint a hasonló kurzusok résztvevői általában, így a lemorzsolódási arány is jelentősen alacsonyabb.** Ezt az idei év rendkívül magas teljesítési aránya is igazolja: a Tempus Közalapítvány nyílt online kurzusát még sosem végezték el olyan sokan (sem abszolút, sem relatív értelemben), mint 2021-ben.

A lemorzsolódás ugyan kulcskérdés minden online kurzusban, de a végzettséget (azaz részvételi igazolást) végül nem szerző résztvevők is rendkívül sokat tanulhatnak. A tananyagvideók, podcastok (auditív, azaz hangalapú tananyagok), a fórumokban vagy a közösségépítő tevékenységekben való részvétel számukra is hozzáadott értéket jelenthet. A projekt- és partnerkereső oldal, a Digitális Módszertár inkubátoroldal vagy a közösségi térkép mind azt a célt szolgálják, hogy ők is profitáljanak a kurzusból, és **A tanulás jövője MOOC szervezői azokat a résztvevőket is örömmel látják, akik csak „nézelődni, csipegetni” jönnek a tartalmakból.**

Online kurzusok

Az online kurzus egyre népszerűbb képzési forma világszerte. A képzések tananyagai és a feladatok egy online keretrendszerben összeállítva érhetőek el. A kurzusok sikeres elvégzéséhez általában teljesíteni kell bizonyos követelményeket, ugyanúgy, mint egy hagyományos képzési forma esetén, például vizsgamunkákat kell készíteni, kvízeket kitölteni vagy bizonyos mennyiségű tananyagot bizonyítottan elsajátítani.

További információ a Tempus Közalapítvány által szervezett, pedagógusoknak szóló online kurzusokról: www.tka.hu > Képzések > Pedagógus-továbbképzések

Milyen értékek és elvek mentén fejlesztik a kurzust?

Tanároktól – tanároknak:

A Tempus Közalapítványnál előzetes igényfelmérések, a kurzusra adott visszajelzések, a Digitális Módszertár tartalmi alapján, szakértőkkel konzultálva és a pedagógiai irodalmat vizsgálva tervezik meg évről évre, hogy milyen jellegű tartalmaknak és mely témák mentén kell az adott kurzusba kerülniük. Mivel gyakorló pedagógusokkal végeznek igényfelméréseket, majd ezt követően magát a tananyagot gyakorló pedagógusok építik fel, ez garanciát ad arra, hogy gyakorlatias, aktuális és jól használható tudással gazdagodjanak a résztvevők.

Innováció:

A digitális oktatással kapcsolatos témából is adódik, hogy nemcsak a tananyag, hanem magának a kurzusnak is innovatívnak kell lennie. Emiatt évről évre facilitátorok, szakértők és a résztvevők visszajelzései alapján fejlesztik tovább az online továbbképzést. Ilyen innováció például a Digitális Módszertár inkubátor, amelyben a résztvevők tanácsokat, javaslatokat kérhetnek ötleteik fejlesztéséhez; vagy a tananyag hanganyagként való rögzítése is, melynek köszönhetően a teljes tartalom meghallgatható a beépített lejátszókkal. Ezáltal **nemcsak a pedagógusok, hanem a tanárképzést és a tanártovábbképzést folytató intézmények számára is értékes tapasztalatot tudnak nyújtani.**

Együttműködés:

Legyen szó tananyagokról, tevékenységekről, visszajelzésekről, kurrens pedagógiai kérdések megvitatásáról vagy a résztvevők közti tudásmegosztásról, a kurzusban nagyon fontos szerepet kap az együttműködés. A Tempus Közalapítvány együttműködik például tanárképző intézményekkel, azért, hogy a lehető leginnovatívabb tartalmakkal és szolgáltatásokkal jelent-

kezhesen évről évre. Idén például az ELTE PPK *Tanárleszek! műhely* tagjait kérték fel közösségszervezésre és a kurzusban közzétett tudás és ötletek megszervezésére egy gondolattérkép segítségével (<https://tinyurl.com/atjgyujtemeny>).

A kurzus tervezésében és megvalósításában a facilitátorok is együttműködnek, a saját moduljaik mellett a kurzus egészének kialakításában is, idén pedig az egyes modulokat tanárpárok készítették el.

A tanulás jövője MOOC felépítése

A *tanulás jövője MOOC* egy 20 órás pedagógus-továbbképzés, melyben a kalkulált óraszám jelentős hányada kifejezetten a résztvevői együttműködést, a tudás és az ötletek megosztását, közös kidolgozását jelenti, és az alábbi felépítést követi:

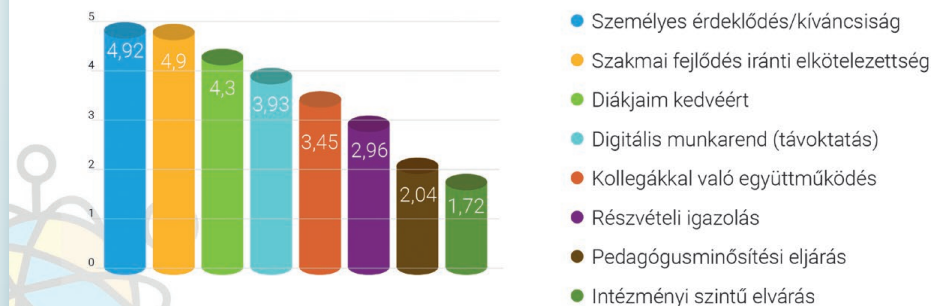
Bevezető szakasz (1–2 hét)

A résztvevők az online térrel ismerkednek, fórumokat hozhatnak létre, elkészítik profiljukat, és felkészülnek az online tanulásra. Erre a résztvevők nagy részének szüksége van, mivel az online tanulás és az LMS-ek (tanulásmenedzsment-rendszerek) használata nem egyértelmű, és tanácsokat, gyakorlást igényel a legtöbb pedagógustól.

Érdeemes tanárpárokat vagy tanulóközösségeket kialakítani, így a lemorzsolódási arány lényegesen alacsonyabb lehet. Fontos része a bevezető modulnak a bemutatkozó fórum és a résztvevői térkép is, melyek segítségével a pedagógusok megismerhetik egymást, vagy felfedezhetik, hogy a környekükön vagy akár az intézményükből ki vesz részt a kurzuson.

Ha a résztvevők elvégezték a bevezető modulokat, megismerték a felületet és megosztották ötleteiket, továbbléphetnek a tananyagmodulokra. Bár nem kizárólag itt működnek együtt a résztvevők és osztanak meg tudást, de a tudásmegosztásnak jelentős hányada ezekben a hetekben történik.

A KURZUS ELVÉGZÉSÉBEN MEKKORA SZEREPE VOLT AZ ALÁBBI TÉNYEZŐKNEK? (ÁTLAG*)

*Átlag 1-5-ig terjedő skálán értendő.

Tananyagmodulok

A kurzus idén 3 fő téma köré szerveződött: Az együttműködő tanulás és tanítás, Online mérés, értékelés, Játékosítás. A különböző digitális kompetenciaszintű résztvevőknek a modulokban kezdő és haladó szinten is biztosítanak tananyagokat, feladatokat. Nagyon sok online eszközt mutatnak be, azonban a fókusz azon van, hogy **hogyan és milyen pedagógiai célokra tudják a pedagógusok jól használni a bemutatott technológiai eszközöket, online alkalmazásokat.** A tananyagmodulokhoz oktatóvideók és hanganyagok is tartoznak, amelyek elérhetők *A tanulás jövője* YouTube-csatornán (https://www.youtube.com/channel/UC17k4kRwGOW-DK_9_HCkx7w) is, ahol témák szerint rendezett lejátszási listákban nyilvánosan megtekinthetők. A három tananyagmodul elvégzésére összesen három hét állt rendelkezésre, illetve két extra hét a beadandó feladatok leadására.

Lezáró szakasz

A lezáró szakasz célja, hogy a résztvevők visszatekintsenek a kurzusban megosztott és saját maguk által létrehozott tartalmakra, és reflektáljanak a saját tanulásukra. A résztvevőket arra is bátorítják, hogy a kurzus alatt (vagy attól függetlenül) készült **ötleteiket osszák meg a Tempus Közalapítvány Digitális Módszertár nevű ötletgyűjteményében** is, ahol egy jól kereshető, egész évben ingyenesen elérhető adatbázisban böngészhetnek a pedagógusok.

A kurzust a tervek szerint jövőre is megtartják. Amennyiben érdeklődik a téma iránt, vagy szeretné megismerni a Tempus Közalapítvány egyéb, tanároknak szóló kezdeményezéseit, kövesse *A tanulás jövője* Facebook-oldalt (<https://www.facebook.com/Atanulasjovoje/>), és iratkozzon fel a Tempus Közalapítvány hírlevelére (<https://tka.hu/hirlevel/>)!

Részletek a facilitátorok visszajelzéseiből

„A kurzus a résztvevők egy részének újrafelfedezés is. Van, aki már használt egy-egy alkalmazást, de felfedezett olyan aspektusát, amire korábban kevesebb figyelmet fordított (pl.: szöveghők interaktívra tétele), vagy új módszertani ötletekkel gazdagodott a modulban az alkalmazás kapcsán, ami megtetszett neki. A visszajelzésekben olvastam, hogy voltak, kik kedvet kaptak az eTwinning programhoz. Ennek (is) nagyon örültem.” (Kiss Mónika)

„Minden nagyon érdekelte a résztvevőket, hálásak voltak a már ismert felületekért is, mert újabb ötleteket szereztek az alkalmazásukra, vagy újra eszükbe juttattuk azok jóságát, és külön örültek minden számukra új tartalomnak is. A szöveges visszajelzésben az answergarden, mojiipop, mentimeter és a biteable lehetőségeit emlegették legtöbbször.” (Nagy Noémi)

„A résztvevők azt érezhették, hogy az itt tanultakat rögtön be is tudják vinni a mindennapi tanítási gyakorlatukba. Többen írták, hogy bátorságot merítettek a modulból és így már van merszük kipróbálni olyan eszközöket is, amiktől eddig idegenkedtek.” (Novák Károly)

„Egy egyszerű módszertani javaslat és egy infografika révén több kolléga kedvét sikerült meghozni ahhoz, hogy a diákjaikkal állítsanak össze dolgozatot. A visszajelzések alapján hasznosak az összehasonlító táblázatok és az interaktív eszközválasztó segédlet.” (Horváthné Gyurisán Szabina)

„Nyitott, kreatív pedagógusok vettek idén is részt a kurzuson. Továbbra is az a tapasztalatom, hogy az 'egyszerű és nagyszerű' megoldások a leginkább népszerűek.” (Éder Márta)

„Többen megemlézték, hogy az elméleti részben sikerült végre átlátniuk, hogy miről is szól a gamification... sok volt a kezdő, de aki már gyakorlatban is alkalmazza ezt a módszert, azok is kaptak valami újat a visszajelzések alapján. Nagyon sokan jelezték, hogy inspirálódtak egy-egy ötlet kapcsán, vagy egy már ismert alkalmazást új szemszögből ismertek meg.” (Dénesné Szak Andrea)

A REGISZTRÁLTAK ÉS A KURZUST TÉNYLEGESEN ELVÉGZŐK ADATAI

